

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A lisszaboni menetrend és a belső piac

(saját kezdeményezésű vélemény)

(2010/C 347/02)

Előadó: **Edwin CALLEJA**

2009. február 26-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

A lisszaboni menetrend és a belső piac.

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2010. február 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2010. február 17–18-án tartott, 460. plenáris ülésén (a 2010. február 17-i ülésnapon) 184 szavazattal 16 ellenében, 34 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 A lisszaboni stratégia célja, hogy Európa 2010-re a világ legdinamikusabb és legversenyképesebb tudásalapú gazdaságává váljon, amely képes a fenntartható gazdasági fejlődésre, több és jobb munkahelyet teremteni, illetve biztosítja a fokozottabb társadalmi kohéziót és a környezet védelmét. A 2005. évi felülvizsgálat után a nemzeti kormányok felelősséget vállaltak saját nemzeti reformprogramjaikért, és évente áttekintik a fenntartható fejlődés terén tett célkitűzésekkel kapcsolatos előrelépéseket. Bár a célkitűzéseket a 2010-es határidőig nem fogjuk elérni, a jobb európai szintű kormányzásnak hozzá kellene járulnia a szükséges rövid távú lépések megvalósulásához. Régóta esedékes a lisszaboni stratégia következő felülvizsgálata. A Tanács tavaszi ülését szenteli az ezzel kapcsolatos határozathozatalnak. Az Európai Bizottság „Konzultáció a jövőbeni »EU 2020« stratégiáról”⁽¹⁾ című dokumentuma jó döntéshozatali alapot jelent.

1.1.1 Az EGSZB ezért sürgeti az Európai Bizottságot és a tagállamokat, hogy tegyék meg a szükséges meghatározó lépéseket az egységes piac megvalósítása, illetve a gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi normák védelme és további fejlesztése érdekében. Az EGSZB hangsúlyozza a lisszaboni stratégia és az egységes piac közti belső kapcsolatot, még ha irányítási modelljeik között van is különbség. A dinamikus egységes piac mind előfeltétel, mind pedig segítség az „EU 2020” stratégia sikeréhez.

1.2 Az EGSZB javasolja, hogy a tagállamok változtassák meg az egységes piaci szabályokkal kapcsolatos stratégiájukat és álláspontjukat, és az alábbi eredmények elérését várja:

- **Jobb szabályok:** alapvető az átláthatóbb és egyértelmű szabályozás, amelyet jobban, alacsonyabb költségek mellett, a vállalkozások és általában a polgárok számára idővesztés okozása nélkül lehet végrehajtani. Ezeket az elveket kell követni a határokon átnyúló tevékenységek megkönnyítése érdekében. Egyértelmű ugyanakkor az, hogy a pénzügyi piacok problémái, a „zöldebb” gazdaság kialakításának igénye,

valamint a demográfiai változások figyelembevétele érdekében az ipari és a szolgáltatási ágazat megerősítésének szükségessége újfajta gondolkodásmódot kíván meg. A jobb szabályozás nem jelent automatikusan kevesebb szabályt vagy szabályozatlan piacokat. A tagállamoknak ki kell alakítaniuk az ahhoz szükséges feltételeket, hogy megszűnjön a protekcionista hozzáállás és az egymással versenyző rendszerek létrehozása, amely tisztességtelen előnyt jelent egyes tagállamok számára. A szabályoknak szem előtt kell tartaniuk a gazdasági és szociális feltételeket, miközben egyenlő feltételeket kell megteremteniük a vállalatok számára, biztosítaniuk kell a nagyobb kohéziót és a társadalmi igazságosságot, és ösztönözni a pénzügyi és emberi erőforrások szabad áramlását.

- **Jobb végrehajtás:** a szabályokat minden tagállamban egyformán kell átültetni, következetesen egyféléképpen kell értelmezni, a lehető legkevesebb kivételt engedélyezve. A nem harmonizált területeken javítani kell a kölcsönös elismerést.
- **Jobb felügyelet:** Meg kell erősíteni az Európai Bizottságnak mint az egységes piac őrének hatáskörét. A felügyelet és a végrehajtás összhangját javítani lehetne azzal, ha minden tagállamban létrehozánk egyetlen egy felelős szervet, amely hatáskörrel lenne felruházva és felelősséggel tartozna az Európai Bizottság felé az egységes piaci szabályok egységes alkalmazásáért.
- **Fokozottabb határokon átnyúló együttműködés, tájékoztató és gyors reklamációkezelési rendszerek:** a tagállamok illetékes hatóságai közötti kölcsönös bizalmat és megértést erősebb munkakapcsolatok kialakításával kell megalapozni. Az Európai Bizottság által már kiépített hálózatoknak alapul kellene szolgálniuk az együttműködéshez; ennek az a feltétele, hogy minden tagállamban beindítsák azok működését a polgárok védelme és tájékoztatása érdekében. Egy kifogástalanul működő hálózat hatékony felügyeletet biztosít, és drasztikus mértékben csökkenti a harmadik országokból származó, az uniós normáknak nem megfelelő behozatalt. Ezáltal a termékszínvonal és a fogyasztói biztonság is fokozódik, illetve kiegyenlítődnek a versenyfeltételek az uniós ipar számára.

⁽¹⁾ COM(2009) 647 végleges, 2009. november 24.

- **A polgárok jobb jogvédelme:** az egységes piac szabályainak jogvédelme javul, ha a bírának lehetőségük van arra, hogy megfelelő képzést szerezzenek az uniós jog területén. A belső piac szabadságai, illetve az alapjogok közötti feszültségek feloldására több alternatívát is vizsgálnak jelenleg a szociális partnerek. Világos elveket kell lefektetni annak érdekében, hogy a négy szabadság ne kerüljön összeütközésbe a munkavállalók kollektív jogaival.
- **Az egységes piac figyelemmel kísérésének folytatása és megerősítése:** a folyamattól azt várjuk, hogy feltárja a jobb szabályozás és politika kialakításának és végrehajtásának legjobb, pragmatikus megközelítési módjait, amelyek országos illetve piaci szinten igyekeznek konkrét problémákat megoldani. A folyamatnak ki kellene vizsgálnia és érintenie kellene az egységes piacon feltárt kereskedelmi korlátokat is. ⁽²⁾
- **Az egységes piaccal kapcsolatos kérdések előtérbe helyezése:** az EU következő évekre érvényes prioritásait felül kell vizsgálni, ugyanis az egységes piaccal kapcsolatos megoldatlan ügyek hátráltathatják a lisszaboni célkitűzések megvalósulását célzó folyamatot. Különösen fontos, hogy a szolgáltatási irányelv minden államban zökkenőmentesen és egységesen megvalósuljon anélkül, hogy sértené a munkavállalói jogokat.
- Fontos, hogy a szolgáltatási irányelv az egységes piac szellemével és szabályaival tökéletes összhangban valósuljon meg. E téren fontos problémát jelent, hogy egyes, a legutóbbi bővítésben részt vett tagállamokból még mindig nem áramlik szabadon a munkaerő. Eredményes és világos nemzeti végrehajtási rendelkezésekre van szükség a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv megfelelő végrehajtásához és céljainak – a vállalatok közötti tisztességes versenynek, valamint a munkavállalói jogok tiszteletben tartásának és a szociális dömping elkerülésének – eléréséhez.
- Az egységes piac és az EU egyik problémája az, hogy a munkabér és a munkakörülmények versenytényezővé váltak. A munkaerő-piaci normák védelme egyre fontosabbá válik, és az új EU 2020 stratégia részét is kell képeznie.
- Az egységes piac ösztönzi a nagy távolságokra történő, szűkített és környezetkárosító áruszállítást. Ez ellentmond a környezetvédelmi és fenntartható fejlődési politikára irányuló elvárásoknak.
- Az EGSZB támogatja a Környezetvédelmi Miniszterek Tanácsának következtetéseit, ⁽³⁾ és alkalma nyílt ismertetni ezzel kapcsolatos véleményét, ⁽⁴⁾ amelyben hangsúlyozza a külső költségek internalizálásának szükségességét a díjszabás megfelelő mértékének megállapítása érdekében, elismerve a cselekvés elmaradásának költségeit, valamint az ökoszisztéma-szolgáltatások értékét.

⁽²⁾ Az egységes piacon továbbra is meglévő korlátok áttekintéséhez lásd az EGSZB Egységes Piac Megfigyelőközpontja (SMO) tanulmányát a következő internetes oldalon: http://www.eesc.europa.eu/smo/news/index_en.asp.

⁽³⁾ 14891/09. sz. dokumentum, 2009. 10. 23.

⁽⁴⁾ HL C 317., 2009.12.23., 80. o.

1.3 Az EU 2020 stratégiához szükséges az egységes piac hatékony működése. A következő felülvizsgálatkor az EU-nak határozott lépéseket kell tennie abban az irányban, hogy vezető szerepet töltsön be a globális gazdasági és társadalmi fejlődésben. Ezt az Unió különböző régióiban rejlő változatos gazdasági versenyelőnyök kihasználásával kellene elérni, egy hatékonyan és megfelelően működő egységes piacon.

1.4 Az „EU 2020” stratégiának a sürgősebb problémákkal kell foglalkoznia:

- Végre kell hajtani a fellendülési tervet, hogy az EU kilábaljon a válságból, valamint hogy segítsük a tagállamokat abban, hogy elérjék az általuk már elfogadott célokat. A stratégiának támogatnia kell az ahhoz szükséges változásokat, hogy az iparágat egy környezetbarátabb stratégia felé vezessük, és eközben kiváltsuk a fogyasztói szokásoknak a „zöldebb” gazdaság támogatásának irányában történő megváltoztatását.
- Az idei év folyamán konkrét intézkedéseket kell azonosítani és iránymutatásokat kell kidolgozni az ökohatékonyság érdekében, integrált stratégiával és cselekvési tervvel kiegészítve az ökoinnováció előmozdítására. A jövőbeli európai innovációs tervnek ezenkívül versenyképes és összehangolt belső piacot kell létrehoznia ezen a területen.
- Ki kell alakítani az állami beavatkozás valódi kilépési stratégiáját a bank-, a biztosítási és a pénzügyi szektorban, megerősítve eközben a felügyeletet és a szabályozást. Ennek részeként stratégiai megközelítést kell alkalmazni a pénzügyi szektor életképességének fenntartása terén történő állami beavatkozás fokozatos csökkentése iránt azzal az egyértelmű céllal, hogy biztosítva legyen az ágazat hatékonysága, csökkenjenek az államadósság jelentette terhek, és eközben fennmaradjon a pénzügyi tevékenység hozzájárulása a gazdasági stabilitáshoz és növekedéshez.
- Nagyobb hangsúlyt kell helyezni a demográfiai változásokat és az azokból következő problémákat figyelembe vevő szükséges szerkezetváltásra. Most konkrét lépéseket kell tenni a kisvállalkozói intézkedéscsomag („Small Business Act”) tagállamokban történő végrehajtásához.

1.5 **Stratégia az EU további bővítéséhez:** További bővítésre csak akkor szabadna sort keríteni, ha a tagjelöltek a felvételt megelőzően végrehajtják a szükséges harmonizációt a közösségi vívmányokkal, és megfelelnek a felelősségteljes kormányzással, a jogállamisággal és a fenntartható gazdasággal kapcsolatos összes elvárásnak.

1.6 Felülkerekedni a pénzügyi válságon:

- A gazdasági és társadalmi haladást annak alapjaiban megrendítő pénzügyi válságot minél zökkenőmentesebben és minél gyorsabban meg kell oldani. A vállalatok finanszírozása és a K+F-be történő beruházások ösztönzése alapvető a foglalkoztatási szint és a gazdasági jólét fenntartásához.

- Az európai pénzügyi szektorba vetett bizalom visszaállítása a megoldás szerves részét képezi. Ezt csak a közfelügyelet és a szabályozás alapos felülvizsgálatával lehet elérni. A szabályokat szigorítani kell, hogy összhangban maradjanak a pénzügyi piacok globális dimenziójával és működésével. Ugyanígy kívánatos a kötelező érvényű pénzügyi szabályozás és felügyelet világszintű koordinálása, hiszen az egyik országban végbemenő pénzügyi válság gyorsan és nagymértékben átterjedhet a mindinkább kölcsönös függési viszonyok alapján szerveződő világ többi részére is.
- A tagállamoknak támogatniuk kellene az Európai Központi Bank (EKB) megközelítését, amely az árstabilitással párhuzamosan figyelembe veszi a gazdasági és foglalkoztatási dimenziókat is, valamint felelősséget vállal azért, hogy figyelemmel kísérelje az eurózóna gazdaságát és ajánlásokat tegyen az ECOFIN-Tanácsnak. Jelezzük, hogy felül kellene vizsgálni az eurocsoport hatáskörét és eredményességét, valamint hozzájárulását az euróra vonatkozó monetáris politika meghatározásához.
- Annak érdekében, hogy megakadályozzuk, hogy a pénzügyi és gazdasági válság tovább súlyosbítsa a foglalkoztatási és társadalmi helyzetet, minden szükséges lépést meg kell tenni nemzeti és uniós szinten ahhoz, hogy a szociális intézkedéseket a jelenlegi körülményekhez igazítsuk, ügyelve arra, hogy eközben se a szociális védelem, se a munkavállalók vásárlóereje ne gyengüljön, a belső piac kohéziója pedig fennmaradjon, szem előtt tartva a szociális rendszerek fenntarthatóságát és a szilárd pénzügyi politika szükségességét. Ezzel párhuzamosan meg kell szilárdítani a munkapiacokat, felkészülve a gazdaság fellendülésére. Ehhez újabb intenzív, átfogó jellegű lépéseket kell tenni a munkavállalók képzése terén, illetve intézkedésekre van szükség a tudásalapú továbbképzéssel kapcsolatosan, aminek több, magasabb minőségű produktív munkalehetőséget kell eredményeznie.
- Jobb eszközökre van szükség a társadalmi, gazdasági és környezeti téren tett előrelépések felbecslésére. A GDP-n kívül további mérőszámokat kell kialakítani, hogy jobban felmérhető legyen a fenntartható fejlődés és a jólét terén elért haladás.

1.7 Európa pozíciójának javítása a világpiacon

1.7.1 Európának előkelőbb helyet kell elfoglalnia a nemzetközi szinten. Ehhez az szükséges, hogy megoldja belső gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi kérdéseit, és megerősítse az európai integráció folyamatát, valamint a nemzetközi együttműködést.

1.7.2 Az EU iparát ösztönözni kell arra, hogy olyan technológiai intenzív ágazatok felé mozduljon el, amelyek elsősorban természetükből adódóan környezetbarát stratégiai megközelítéssel rendelkeznek. Ez versenyelőnyt biztosít az európai ipar számára, javítva a külkereskedelmet és „zöldebb” munkahelyeket hozva létre a munkavállalók számára, miközben szem előtt tartja és biztosítja a hosszú távú gazdasági fenntarthatóságot.

1.7.3 A fenti egyensúly elérése érdekében innovatív gondolkodásmódra van szükség, hogy a társadalmi és környezetvédelmi haladás hozzájárulhasson a versenyképességhez.

1.7.4 A gazdasági és jogi korlátok további csökkentésének jelentős mértékben hozzá kell járulnia a piacon belüli integráció további fokozódásához, és általános hatásként Európa versenyképességének növeléséhez. ⁽⁵⁾ A szociális partnereknek és a szervezett civil társadalomnak az új „EU 2020” stratégiába való fokozottabb bevonása révén gyorsabb haladás érhető el.

1.7.5 A globális dimenzió valóban további közös erőfeszítéseket kíván meg, amelyek során minden egyes tagállamnak foglalkoznia kell a saját nemzeti szintű kérdéseivel, miközben együttműködik a többiekkel a közös célkitűzések elérése érdekében. Ezek között szerepelniük kell az alábbiaknak:

- Elkötelezettség amellet, hogy erőteljes szerepet töltsön be a világban, szem előtt tartva eközben a súlypont eltolódását Ázsia és a feltörekvő országok irányába.
- Az EU és más országok közötti kétoldalú megállapodásokra támaszkodó stratégiai energiapolitika, illetve alacsony széndioxid-kibocsátású, intelligens és decentralizált energiainfrastruktúra kifejlesztése.
- Az EU-nak ragaszkodnia kellene ahhoz, hogy azok az országok, amelyekkel kereskedelmi kapcsolatban áll, csatlakozzanak az ENSZ, annak ügynökségei – például az ILO – és más nemzetközi testületek a környezettel és a munkavállalói jogokkal kapcsolatos normákat (többek között az „egyenlő munkáért egyenlő bér” elvét és a gyermekmunka tilalmát) kialakító nemzetközi szerződéséhez és egyezményeihez, és be is tartsák azokat.

2. Bevezetés

2.1 A lisszaboni célkitűzések

2.1.1 A lisszaboni menetrend elindításával az Európai Tanács 2000 tavaszán tartott ülésén stratégiai célt tűzött ki az Unió számára 2010-re, arra törekedve, hogy a világ legdinamikusabb és legversenyképesebb tudásalapú gazdaságává váljék, amely több és jobb munkahely, valamint nagyobb társadalmi kohézió megteremtése és a környezet védelme mellett képes a fenntartható gazdasági növekedésre. Európa továbbra is elkötelezett amellet, hogy számos érvényben levő politikát, intézményi megoldást és pénzügyi eszközöket stratégiai célkitűzéseivel alakítson. Az EGSZB már korábban is kiemelte a lisszaboni stratégia jelentőségét, és kiemelten hasznosnak ítélte azt az egységes piac megerősítését célzó és a további fejlesztést és konszolidációt támogató reformok lendületének fenntartásában. ⁽⁶⁾ A termékek, szolgáltatások, a munkaerő és a tőke piacán végrehajtandó reformoktól azt várjuk, hogy hozzájárulnak egy teljes mértékben működőképes és hatékony egységes piac megvalósításához, és nagyobb mértékben integrálják a tagállamokat egy versenyképesebb és a lisszaboni menetrend céljainak eléréséhez közelebb álló 2010 utáni gazdasági térségbe, miközben biztosítják az egyensúlyt a fenntartható fejlődés gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi pillérei között.

⁽⁵⁾ HL C 277., 2009.11.17., 6. o.

⁽⁶⁾ HL C 77., 2009.3.31., 15. o.

2.2 A lisszaboni menetrend második szakasza

2.2.1 A második szakaszt a 2005. évi időközi felülvizsgálat kezdte meg; ekkortól minden tagállam felelős a nemzeti szintű végrehajtásért. Tisztázni kellett a prioritásokat, és új politikai és pénzügyi eszközöket vezettek be. Új integrált irányelveket fogadtak el a gazdasági és foglalkoztatási politikák számára, és ezeket a nemzeti reformprogramokba is be kellett építeni.

2.3 A lisszaboni menetrend 2010 után

2.3.1 Az Európai Tanács 2008. márciusi értekezlete határozott arról, hogy meg kell kezdeni egy a lisszaboni menetrend 2010 utáni jövőjével kapcsolatos vizsgálódási folyamatot, amelynek során az alábbiakra kell koncentrálni:

- befektetés a humán tőkébe és a munkaerőpiacok modernizálása,
- a vállalkozási potenciál felszabadítása,
- beruházások a tudásba és az innovációba,
- éghajlatváltozás, energia és a hozzájuk kapcsolódó infrastrukturális beruházások.

2.4 Európa pénzügyi válságban

2.4.1 Az Európai Unió éppen a jelenlegi globális pénzügyi válság közepén van, amely az USA-ból indult ki, de mára járvány-szerű méreteket öltött, megfertőzte a világgazdaságot, ártalmas hatást fejtett ki a beruházásokra, megfosztotta a vállalkozásokat a számukra annyira fontos hitelkeretektől, és hozzájárult a világre-skedelemnek a második világháború óta nem látott mértékű zsugorodásához. A munkahelyek elvesztése és a munkavállalók vásárlóerejének csökkenése terén jelentkező társadalmi következmények az egész Unióban riasztó méreteket öltenek, és úgy tűnik, nincs kilátásban a rövid határidőn belüli fellendülés. Az Európai Központi Bank mindaddig a közös valutának az inflációtól és a deflációtól való megvédése érdekében tett intézkedéseket. A tagállamoknak támogatniuk kellene az Európai Központi Bank (EKB) megközelítését, amely az árstabilitással párhuzamosan figyelembe veszi a gazdasági és foglalkoztatási dimenziókat is, valamint felelősséget vállal azért, hogy figyelemmel kísérje az eurózóna gazdaságát és ajánlásokat tegyen az ECOFIN-Tanácsnak. Ennek fényében a tagállamoknak felül kellene vizsgálniuk az eurocsoport hatáskörét és eredményességét, valamint hozzájárulását az euróra vonatkozó monetáris politika meghatározásához. A pénzügyi szektor piacainak megnyitása pozitív lépés volt, a közfelügyelet és a szabályozás azonban nem volt összhangban a pénzügyi piacok globális méretével. Ezek azok a további kihívások, amelyekkel Európának meg kell birkóznia, és amelyeket szabályozási rendszerének felülvizsgálata és megerősítése révén meg kell oldania.

2.5 Az egységes piacot és a lisszaboni menetrendet hátráltató tényezők

2.5.1 A globalizációval járó kihívások. Az EU-ban jellemző, fent leírt helyzetre tekintettel egyértelmű, hogy az komoly hatással lesz az egységes piacra és a lisszaboni menetrendre. A globalizáció és az azzal kapcsolatos kihívások nem tűnnek el a válság után. Európának ezért belső gazdasági, társadalmi és környezeti problémáinak megoldása, illetve az európai integráció és a nemzetközi

együttműködés megerősítése terén haladást kell elérnie, és ezáltal előkelőbb helyet kell elfoglalnia a nemzetközi szinten. Ahhoz, hogy ez a stratégia eredményes legyen a lisszaboni menetrend felülvizsgált célkitűzéseinek megfelelően, el kell érni a fejlődés gazdasági, társadalmi és környezeti dimenziója közötti egyensúlyt.

2.5.2 Társadalmi kohézió

2.5.2.1 A lisszaboni stratégia indulásakor, 2000-ben a társadalmi kohézió fontos szempont volt, és most is az. A szegénységi és az egyenlőtlenségi problémák terén azonban a tagállamok között és tagállamokon belül egyaránt kiábrándító a haladás. A szegénység és az egyenlőtlenség továbbra is a legnagyobb problémák egyikének számít Európában. A lisszaboni stratégia felülvizsgálatakor komolyabban kellene venni a szegénység és a társadalmi kohézió kérdését, és nagyra törőbb célokat kellene kitűzni a gazdasági és társadalmi fejlődés számára, hogy a szegénység és az egyenlőtlenség erőteljesen csökkenjen.

2.5.2.2 Az EU-ban a jóléti rendszerek terén szemmel látható különbségek vannak. Az eltéréseket részben a gyökeresen eltérő adórendszerek és az adóverseny okozzák. A társadalmi adók, valamint az osztalék- és kamatadók egyes országokban magasak, más országokban alacsonyak. Az átalányadó-modellek még jobban növelték a különbséget az egyes tagállamok között a jövedelemadó és a bevételek tekintetében. A szociális kiadások a GDP-hez mérten néhány országban meghaladják a 30 %-ot, más, alacsony átalányadókulcsot alkalmazó országokban pedig a 15 %-ot sem érik el. Jóléti rendszerének jövőjét tekintve az összes ország problémákkal küzd.

2.5.2.3 Magasabb oktatási színvonal, jobb és piacképesebb készségek, több kutató – ezeknek kellene alkotniuk a fokozottabb versenyképesség gerincét, hogy egy olyan környezetbarátabb iparág valósuljon meg, amelynek vezető szerepet kell betöltenie az innováció terén, jobb technológiával, magasabb termelékenységgel és hozzáadott értékkel. Így több és jobb minőségű munkahelynek kell létrejönnie, a gazdasági és társadalmi fejlődésnek fel kell gyorsulnia, a szegénységnek és egyenlőtlenségnek pedig ennek következtében csökkennie kell.

2.5.2.4 Javasoljuk a nyitott koordinációs módszer (OMC) alkalmazását, valamint a párhuzamos és interaktív uniós, nemzeti és regionális szintű lépések megtételének erőteljes hangsúlyozását. A nemzeti parlamentek, a szociális partnerek és a civil társadalom más tagjainak tagállami szintű bevonása hozzá kellene hogy járjon ahhoz, hogy megértsék és magukénak érezzék a főbb problémaköröket és a megteendő lépéseket.

2.5.2.5 A társadalmi kohézió és a jelenlegi gazdasági és pénzügyi válság problémáira részben a közszolgáltatók jelentik a választ, mivel jelentősen hozzájárulnak a gazdaság és a munkaerőpiacok stabilizálására irányuló kormányzati erőfeszítésekhez. A közzsféra katalizátorszerepet tölt be a gazdasági növekedésben, és infrastruktúrát kínál ahhoz, hogy a magánvállalkozások jövedelmezően működhessejenek. A jobb közszolgáltatásoknak (pl. oktatás, egészségügyi és szociális ellátás stb.) ezért alapvető fontosságot kell tulajdonítani a gazdasági növekedésre és a foglalkoztatásra irányuló új európai stratégiában és valamennyi európai polgár érdekében.

2.6 A recessziós tendencia megfordítása

2.6.1 A hatékonyabb egységes piacnak hozzá kellene járulnia az EU középtávú fejlődéséhez és a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válságból való gyorsabb kilábaláshoz. A stabil, hosszú távú felépülés érdekében strukturális reformokat kell kialakítani, amelyek a szükséges egyensúly szem elől tévesztése nélkül a jelenlegi csökkenő tendencia megfordítását célozzák, és megakadályozzák az EU termelőkapacitásainak további leépülését. Határozottan célratoró és irányadó lenne, ha a tagállamok képesek lennének felfedni a szinergiákat és elhatároznák, hogy egységesen lépnek fel gazdaságaiknak a fenntartható növekedés útjára történő visszaállítása érdekében. A tagállamoknak készen kell állniuk arra, hogy a belső piaci keresletet és a vásárlóerő visszaállítását ösztönözzék, összhangban a jelenlegi pénzügyi és gazdasági válság és az azt kísérő recesszió lezárásával kapcsolatban elért haladással.

3. Általános megjegyzések

3.1 Jelen vélemény azonosított néhány területet, amelyen az egységes piac hozzájárulhatna a 2010 utáni lisszaboni menetrendhez. Ezeket az alábbiakban vizsgáljuk meg.

3.2 A belső piac mérete

3.2.1 Az EU belső piacán az árukereskedelem közel kétszerese a világ többi részével folytatott kereskedelemnek, ami az évek során történt integrációs erőfeszítéseket tükrözi.⁽⁷⁾ Az európai egységes árupiacról úgy tartják, hogy határozott versenyelőnyrel rendelkezik, és jó alapot nyújt a tagállamok számára ahhoz, hogy sikert érjenek el a külső piacokon és nagyobb fokú jólétet és több munkahelyet teremtsenek a polgárok számára. Az EU további bővítése előbb-utóbb napirendre kerül, és így az egységes piac mérete nőni fog.

3.3 Az egységes piac továbbvitelével és megvalósításával kapcsolatos előrelépés

3.3.1 Az egységes piaccal kapcsolatos munka „folyamatban van”, de bizonyos alapvető kérdések azonnali lépéseket tesznek szükségessé. Kiemelt jelentőséggel bír az egységes piaci „vívmányok” megfelelő alkalmazása. Fenn kell tartani a különböző érdekek közötti egyensúlyt és konzisztenciát. Ezenkívül a tagállamok között az egységes piacon dúló versenyt abba az irányba kellene terelni, amely révén az uniós polgárok magasabb minőséget és biztonságosabb termékeket kapnak a legjobb áron; az iparágak pedig eközben erőteljesebb és hatékonyabb alapot kell biztosítani külkereskedelme kiterjesztésére. Egy 2009 januárjában közzétett jelentés⁽⁸⁾ feltárja az 1992. évi belső piaci program eddigi

⁽⁷⁾ *Internal Market Scoreboard* (az Európai Bizottság belső piaci eredményösszesítő táblázata), 2008. december.

⁽⁸⁾ *When will it really be 1992 – Specific Proposals for Completing the Internal Market* [Mikor lesz végre 1992? Konkrét javaslatok a belső piac megvalósításához]; a VNO–NCW és az MKB–Nederland holland munkaadói szövetségek kiadványa (lásd: http://www.eesc.europa.eu/smo/prism/moreinformation/literature/7/index_en.asp).

elmaradásait. A jelentés szerint a jelenleg érvényben levő szabályozás különböző értelmezéshez, eltérő végrehajtáshoz és a harmonizáció hiányához vezet. A magas adminisztratív költségeket is megemlíti, illetve szól arról, hogy hogyan lenne megvalósítható a vállalatok előtt jelenleg álló akadályok teljes felszámolása.

3.3.2 Az EU új modellt vezetett be az összes szállítási mód külső költségeinek internalizálására. Az EGSZB-nek már alkalma nyílt kifejtetni véleményét erről a helyzetről,⁽⁹⁾ és megismétli ajánlásait, amelyek szerint a kívánt hatás csak akkor érhető el, ha ezt az elképzelést minden olyan helyen, ahol külső költségek jelentkeznek, azonos mértékben alkalmazzák. A 2009. október 23-i tanácsi következtetések között kiemelték, hogy ezt az elvet alkalmazni kell a megfelelő árak kialakítása érdekében, és felkérték a tagállamokat, hogy folytassanak intenzívebb párbeszédet a költségvetés gazdasági eszközök legjobb alkalmazásának lehetőségeiről annak érdekében, hogy jobban kimutassák a valódi környezeti költségeket és előnyöket, valamint hogy kiszámítható árat lehessen szabni a szén-dioxid-kibocsátásra. A Tanács felkérte az Európai Bizottságot arra is, hogy az „EU 2020” stratégiában azonosítsa konkrét intézkedéseket és alakítsa ki irányelveket az ökohatékonyság érdekében, valamint az év folyamán ismertessen egy integrált stratégiát és intézkedést az ökoinnováció előmozdítására, továbbá hogy a jövőbeli európai innovációs terv versenyképes és összehangolt belső piacot hozzon létre ezen a területen. A külső költségeket jelenleg nem terhelik rá a különféle közlekedési módokra és az ezeket használó személyekre. Ez versenyelőnyt jelenthet azon szállítási módok számára, amelyek magas költségekkel járnak a társadalom számára. Az internalizálás megszüntetné ezeket a versenytorzulásokat, és így elmozdulás lenne tapasztalható a környezetbarát szállítási módok irányába. Fontos, hogy ez az elv hangsúlyosabb módon kerüljön bemutatásra, mivel a közlekedési ágazat működtetői és használói által alkotott szerkezet módosulását is maga után vonhatja.

3.4 A szolgáltatási szektor

3.4.1 A szolgáltatások belső piaca továbbra is gyengélkedni látszik. Remélhetőleg előrelépés történik majd a szolgáltatási irányelv ez év elején esedékes hatályba lépésének köszönhetően. A határokon átnyúló kérdések továbbra is igen érzékenyek, különösen az energiaágazatban, illetve a postai és a pénzügyi szolgáltatási szektorokban. Néhány kérdésben elképzelhetetlen európai szintű megoldást találni a tagállamok ellenállása miatt. Feszültségek érezhetőek, és egyre fokozódik a protekcionizmus. A kormányoknak ellen kellene állniuk az ilyenfajta rövid távú és rövidlátó intézkedéseknek. Nyomon kell követniük a helyzetet, és gondoskodniuk kell arról, hogy ne csökkenjenek a szociális, minőségi, környezetvédelmi és biztonsági normák a fent említett területeken. Az EGSZB felkéri a tagállamokat, hogy a szolgáltatási irányelv végrehajtása során a zökkenőmentes átmenet érdekében nyújtsanak megfelelő képzéseket a tisztviselők számára. A szolgáltatási ágazatban is fejlesztésre van szükség, hogy kezelni tudja a demográfiai változások által okozott nehézségeket is, ami az egységes piac számára is kihívást jelent, tekintettel arra, hogy egyes szociális szolgáltatások nem tartoznak a szolgáltatási irányelv hatálya alá.

⁽⁹⁾ HL C 317., 2009.12.23., 80. o., valamint CESE 1947/2009, 2009. 12. 17. (TEN/356).

3.5 A monetáris unió

3.5.1 A monetáris unió és az euró sikeressége alapvető az integráció elmélyüléséhez és a belső tőkepiac megerősítéséhez. A gazdaság lassulása által jellemzett időszakokban a belső piac és az eurózóna megmutatta, hogy stabilitást jelent a cégek számára, hiszen a belső kereskedelem kevésbé esett vissza, mint az EU-n kívüli. Ez azt jelenti, hogy a további integrációban lehetőségek rejlenek.

3.6 Az euró külső hatásai

3.6.1 Becslések szerint a kereskedelem a közös valuta bevezetése óta közel 5 %-kal bővült. ⁽¹⁰⁾ A piacoknak – különösen a jelenlegi gazdasági hanyatlás tükrében – további előnyeik származnak majd az eurózóna elmélyüléséből. Ilyen például a makrogazdasági politikák összehangolása, a külső képviselő és a pénzügyi piacok szabályozása.

3.7 A négy szabadság érvényesítésének korlátai

3.7.1 A mozgás szabadsága hozzájárult az Európai Unió tagállamai gazdaságának megerősítéséhez, mivel fokozza a versenyt és lehetővé teszi, hogy a fogyasztók nagyobb választékban jussanak hozzá jobb minőségű, olcsóbb termékekhez. Támogatja ezenkívül az EU-n belüli cégeket a harmadik piacokon folytatott versenyben is. Nyilvánvaló azonban, hogy a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv végrehajtásának szabályai nem egyértelműek, ami miatt a vállalkozások között tisztességtelen verseny alakul ki, a munkavállalói jogokat nem tartják tiszteletben, és szociális dömping jön létre.

3.7.2 Az elmúlt néhány év folyamán a foglalkoztatási irányelvek többnyire úgy tekintettek a munkaerő mobilitására, mint a munkapiaci struktúra javításának eszközére. Az aktív munkaerőpiacra vonatkozó elveknek és a – szociális partnerek és a kormány közötti megállapodás szerinti – rugalmas biztonság rendszereinek az előmozdítása, az egész életen át tartó tanulás és képzés ösztönzése, a szilárd, megfelelő és fenntartható társadalombiztosítási rendszerek kialakítása és az esélyegyenlőség előmozdítása, a nemek közötti egyenlőség védelmezése, a munkának a családi és magánélettel való összeegyeztetése és a megkülönböztetés minden formájának megszüntetése alapvető ahhoz, hogy a munkaerőpiac nagyobb mértékben járuljon hozzá a lisszaboni célkitűzések eléréséhez.

3.8 Szabályozási korlátok

3.8.1 Az uniós szabályozások az 1980-as évek óta a termékek, szolgáltatások, a munkaerő és a tőke szabad áramlását helyezik a középpontba. A vállalkozások működését meghatározó szabályozási környezet meghatározó versenyképességük, illetve növekedési és munkahely-teremtési képességük szempontjából. A

szabályok tisztességes versenyt eredményezhetnek, de ártalmasak is lehetnek a jó üzleti légkörre. A rendelkezések ezért felülvizsgálatra és egyszerűsítésre szorulnak, hogy a cégek gyorsan alkalmazkodhassanak a változásokhoz, fenntartva eközben a piacok tisztességesességét és viszonylagos biztonságosságát. Európa piacrendszerének stabilizálása érdekében összehangolt lépésekre van szükség mind a 27 tagállam részvételével. Az intézkedéseket gyorsan kell megvalósítani annak biztosítása érdekében, hogy a bankok hatékonyabban koncentráljanak alaptervekenyességeikre, vagyis arra, hogy a magában a gazdaságban képződött megtakarításokból származó stabil finanszírozási források felhasználásával likviditást biztosítsanak a reálgazdaság számára, a kockázatosabb és spekulatív pénzügyi tevékenységeket pedig más, erre specializálódott szereplőkre hagyják.

3.8.2 Az elmúlt öt év során az egységes piacon jelentős fejlődés volt tapasztalható a személyek és áruk szabad mozgását szabályozó jogszabályi keretet illetően. Ez az előrelépés elsősorban a kölcsönös elismerésről szóló rendeletnek volt köszönhető, amely lefektette a közös technológiai szabályokat, amelyek csökkentik az adminisztrációs és termelési többletköltségeket. Elviekben az akkreditációs és piacfelügyeleti rendelet is javította a szabad áramlást azáltal, hogy támogatta az emelt szintű normákat a fogyasztók javára, és fokozta az értékesített termékek biztonságosságát.

3.8.3 Fontos, hogy a termékek, a szolgáltatások, a munkaerő és a tőke áramlásának szabadságát a normák harmonizálása is kísérje. Egyes megszorítások továbbra is hátráltatják az egységes piac működésének kiteljesedését.

3.8.4 Az Európai Bizottság által kialakított hálózatoknak már minden tagállamban működniük kellene, a tevékenységükhöz szükséges elegendő forrással. Az EGSZB külön megemlíti a belső piaci információs rendszert (IMI), a nem élelmiszerjellegű veszélyes termékek gyors tájékoztatási rendszerét (RAPEX), az élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó sürgősségi riasztórendszert (RASFF), valamint a SOLVIT rendszert. Ezek az eszközök információt nyújtanak és védik az uniós polgárok érdekeit, továbbá az egységes piaci szabályok zökkenőmentesebb működését és figyelemmel kísérését biztosítják. A széles nyilvánosság jobb tájékozottsága általában véve meg kell, hogy könnyítse a hasznos, az egységes piac javítása irányába mutató reformok végrehajtását.

3.9 Környezetvédelmi externáliák

3.9.1 Közép- és hosszú távon az EU-nak „mint közösségnek energia- és erőforrás-felhasználás tekintetében a leghatékonyabb gazdasági térséggé kell válnia”, a klímapolitikát pedig a fenntarthatóság felé kell irányítani. Az energiatakarékosság minden módját meg kell vizsgálni, és helyi szintű, megújuló és regionális struktúrákat kell használni. Az energia- és erőforrás-hatékonyság javítása egy új stratégia alapvető elemét képezi majd.

3.9.2 A fenntartható gazdasági fejlődés javítása érdekében fokozottabban kell kapcsolódni az EU külső tevékenységeihez a globalizáció alakítása és a fenntartható fejlődést célzó nemzetközi stratégiai konvergencia előmozdítása céljából.

⁽¹⁰⁾ *Study on the Impact of the Euro on Trade and Foreign Direct Investment* [Tanulmány az eurónak a kereskedelemre és a közvetlen külföldi befektetésekre kifejtett hatásáról] (http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication12590_en.pdf)

3.9.3 Ebben a tekintetben ahhoz, hogy az áru piac nagyobb mértékben hozzájáruljon a lisszaboni célkitűzések eléréséhez, az Európai Uniónak egységesen, kitartóan és folyamatosan kell fellépnie a nemzetközi tárgyalások során.

3.9.4 További beruházások szükségesek az energia és az éghajlatváltozás terén folyó kutatásokba. A jövőbeni, EU-n belül iparági beruházásoknak az EU és más országok közötti kétoldalú megállapodásokkal támogatott stratégiai energiapolitikán kell alapulniuk. Ugyanilyen fontos egy új, alacsony szén-dioxid-kibocsátású, intelligens és decentralizált energiainfrastruktúra kialakítása.

3.10 Energiahordozók és alapvető árucikkek ellátásbiztonsága

3.10.1 Fontos egyrészt, hogy az EU gazdasága folyamatosan és biztonságos módon férjen hozzá energiahordozókhöz és alapvető árucikkekhez. Ez azt jelenti, hogy ebben a tekintetben egyre magasabb fokú önállóságot kell elérni.

3.10.2 Az energia és az árucikkek árának a közelmúltban tapasztalt nagymértékű ingadozása mellett az euró védelmet nyújtott a pénzügyi piacokon zajló viharok ellen, ereje pedig enyhítette a két évvel ezelőtt, a világszintű élelmiszer- és energiapiacra tapasztalt erőteljes kereslet idején tapasztalt áremelkedések bizonyos hatásait.

3.10.3 Ebből a szempontból fontos a tőkepiacok nyitottsága is, különösen tagállamok közötti viszonylatban. Ezt ösztönözni kell az energiaellátással való kereskedelem finanszírozása és az energiaágazatba történő beruházások előmozdítása érdekében.

3.10.4 Az EU belső energiapiacát is át kell alakítani egy valóban összefüggő rendszerré, amely egységes politikák szerint működik, tökéletes kölcsönkapcsolatok és kiszolgálási szint mellett, ami garantálja a tisztességes versenyt és védi a fogyasztók jogait és érdekeit. Az uniós versenypolitika, a nemzeti szabályozó hatóságok megerősítése és az általános érdekű szolgáltatásokra vonatkozó politika biztosítása, hogy a fogyasztók megfelelő, biztonságos és állandó ellátásban részesüljenek egy fenntartható és megfizethető energiaszerkezetből.

3.11 Szállítási és közlekedési infrastruktúra

3.11.1 A globalizáció kontextusában a közlekedés alapvető szerepet tölt be az egységes piac megfelelő működésében; fokozza a tagállamok közötti, határokon átnyúló együttműködést és kapcsolatokat. A hatékony közlekedési rendszerek hatékony gazdaságot tesznek lehetővé azért, hogy nagyobb áruválasztékot biztosítsanak versenyképes áron. Az Európán belüli vasúti infrastruktúra az áruszállításnak hatékony és környezetbarát módját jelenti, szemben a közúti szállítással, ami hozzájárul a magasabb kibocsátáshoz.

3.11.2 A 2009–2018 közötti időszakra szóló átfogó tengeri szállítási stratégia szintén hozzá fog járulni a fenntartható gazdasági fejlődéshez. A rövid távú tengeri és a nemzetközi kereskedelemben részt vevő hajók számának növekedésével azonban még továbbra is foglalkozni kell az éghajlatváltozással kapcsolatos és más környezeti problémákkal.

3.11.3 Az EU közlekedési rendszerében végbemenő változások várhatóan csökkentik az infrastruktúra telítettségét, segítve eközben az EU gazdaságát a globalizáció kihívásaihoz való alkalmazkodásban. A hatékony közlekedési rendszer bővíti a vállalkozási és munkalehetőségeket, és hosszú távú versenyképességet biztosít az EU-n belül és azon kívül is. A közlekedés ösztönzi az innovációt és a gazdasági növekedést.

3.11.4 A tagországok közötti átjárhatósági és összeköttetési problémákkal elsősorban az energiahálózatok, illetve az összes polgár számára elérhető széles sávú internetszolgáltatások kapcsán kell foglalkozni. Ezek a kérdések különösen érintik majd a legkülső régiókat.

3.11.5 A legkülső régiók a légi szolgáltatások terén továbbra is jelentős hátrányban vannak. Az EU-nak új megközelítést kell alkalmaznia ennek a problémának a kezelésében, és arra kell törekednie, hogy az ilyen régiók polgárai ugyanolyan létesítményeket használhassanak, mint a kontinentális Európában lakók.

3.12 Versenyképesség az egységes piacon

3.12.1 A lisszaboni stratégia az áru piac egyes területein egészen sikeres volt. Az egységes európai piac megkönnyítette az árukereskedelmet, és a vásárlók sokkal szélesebb termékválasztékot találhatnak igen versenyképes áron. A tisztességes versenyt azonban még biztosítani kell; ezt a tagállamok közötti együttműködésen alapuló hatékony nemzeti szintű felügyelettel lehet elérni.

3.12.2 A vállalatok azonban nem minden esetben teljesültek nemzeti és európai szinten. Az áruk és szolgáltatások terén jelentkező nemzetközi verseny fokozódásával egyre sürgetőbbé válik a versenyképességi teljesítmény európai szintű fokozása. Határozott bizonyítékok utalnak arra, hogy a K+F terén történő erőfeszítéseknek a kkv-k klaszterei és a nagyvállalatok közötti jobb összehangolása olyan pozitív versenyképességi hatásokkal járt, amelyek a belső piacon túl is érvényesültek.

3.12.3 Fontos megjegyezni azt is, hogy a GMU létrehozása hozzásegítette az uniós piacot ahhoz, hogy a határokon átnyúló tevékenységek alacsonyabb és átláthatóbb költségeinek köszönhetően versenyképesebbé váljon. Könnyebb lett az új cégek bejutása is az európai piacra, miközben a kevésbé hatékony vállalatokat megszüntették vagy átvették. Lehet azonban még javítani a belső piac rugalmasságán és a munkaerő mobilitásán. Az összes piac tekintetében feltárt legfontosabb gyenge pont arra mutat rá, hogy az európai egységes piacnak biztosítania kell a fennmaradó belső korlátok megszüntetését.

3.13 Az egységes piac külkapcsolati dimenziója

3.13.1 Európának a világ felé való nyitottsága hozzájárult a gyorsodásához. Érdekében áll tehát külkapcsolatait tovább fejleszteni, hogy megvédje és szolgálja lakosságának érdekeit. A jövőbeni politikáknak el kell mozdulniuk a befelé forduló hozzáállástól, amely az 1957-es Római Szerződés óta volt jellemző. Az EU-nak ma inkább a globalizálódott gazdaság felé kell tekintenie azzal az elkötelezettséggel, hogy teljes értékű szerepet fog betölteni, miközben szem előtt tartja a súlypont áthelyeződését Ázsiába és a feltörekvő – különösen az úgynevezett BRIC (Brazília, Oroszország, India és Kína) – országokba. Az EU-nak az európai szomszédságpolitika keretében – ideértve a keleti partnerséget és a földközi-tengeri térségért létrehozott uniót is – tovább kellene fejlesztenie a gazdasági együttműködést a szomszédos országokkal a szabadkereskedelmi övezet kiterjesztésének céljával. Az ilyen partnerségi megállapodásokhoz feltételül kell szabni a szabadpiaci elvek teljesülését. A belső piac elmélyítése és tökéletesítése ugyanakkor mindenképpen szükséges ahhoz, hogy az EU megtartsa világszintű vezető szerepét.

3.13.2 Európának kötelessége a világszintű problémákkal is foglalkozni, és segíteni a globalizáció ütemének és karakterének szabályozásában. Az EU az áruk és a szolgáltatások világszintű történő kereskedelmi liberalizáció tekintetében mindeddig más meghatározó kereskedelmi tömörüléseket követett. Jelenleg kétoldalú megállapodásokról folytat tárgyalásokat Koreával, a Délkelet-ázsiai Nemzetek Szövetségével (ASEAN) és Indiával. A Transzatlanti Gazdasági Tanácsban elért eredmények is biztatóak. Ez a stratégia részben azt tükrözi, hogy nem hisznek abban, hogy a dohai tárgyalási forduló rövid határidőn belül sikeresen lezárul. Az ilyenfajta kétoldalú kapcsolatok elvehetik a többoldalú kereskedelmi tárgyalások értelmét. A nemzetközi piacok megnyitása terén ragaszkodni kell a kölcsönösséggel kapcsolatos politikai állásponthoz, és továbbra is kiemelt jelentőséget kell tulajdonítani a dohai tárgyalási forduló lezárásának. Az EGSZB felhívja az Európai Bizottságot és a tagállamok kormányfőit, hogy a kereskedelem liberalizációjáról folytatott tárgyalások során követeljék meg a harmadik országok kormányaitól az emberi jogok és az ILO-egyezmények tiszteletben tartását, valamint a természeti, gazdasági és kulturális erőforrások megőrzését.

3.13.3 Kívánatos, sőt már régóta esedékes, hogy az EU-ban biztosított legyen a közösségi szabadság egységes és mindenre kiterjedő védelme. A szellemi tulajdonjogok védelmét határozottan érvényre kell juttatni, és hatékony küzdelmet kell folytatni az illegálisan másolt márkás termékek kereskedelme ellen. ⁽¹¹⁾

3.13.4 Az EU-ban a hatékony piaci nyomon követés és felügyelet hiányát a közelmúltban a harmadik országokból származó, a normáknak nem megfelelő élelmiszertermékekről és játékokról szóló jelentések is kiemelték. A harmadik országokból behozatalra kerülő termékek megfelelő figyelemmel kísérésének hiánya miatt az uniós fogyasztók egészségügyi veszélyeknek, illetve a normákat el nem érő, gyenge minőségűnek vannak kitéve. Ez,

amellett, hogy torzíja a piaci versenyt, negatív hatással lehet az Európában történő további beruházásokra és a foglalkoztatásra is.

3.13.5 Meg kellene fontolni egy határozott és összehangolt stratégia eszközként történő felhasználását arra, hogy megvédjük az európai fogyasztókat a harmadik országokból származó, a technológiai, társadalmi és környezetvédelmi normáknak és a munkakörülményekre vonatkozó előírásoknak meg nem felelő termékek behozatalától. A tagállamoknak biztosítaniuk kellene, hogy azok az országok, amelyekkel kereskedelmi kapcsolatban állnak, betartsák az ILO, az ENSZ, annak ügynökségei és más nemzetközi testületek által a személyi jogok, az egyesülési szabadság, a szervezkedési és a kollektív tárgyalási jog, illetve a gyermek- és kényszermunka eltörlésének terén meghatározott normákat.

3.13.6 A jelenlegi válság megmutatta, hogy fokozott kölcsönös függés áll fenn az országok között a világszintű pénzügyi és kereskedelmi piacokon. A globális pénzügyi rendszereket olyan szabályokkal kell megerősíteni, amelyek előmozdítják a prudenciát, javítják az összhangot és a kommunikációt a felügyeleti hatóságok és központi bankok között, illetve az átláthatóság fokozása mellett szigorúbban ellenőrzik a kábítószerkezeléshez és az illegális fegyverkereskedelemmel kapcsolatos feketepénzek áramlását.

3.13.7 Ennek keretében az EU szociálpárbeszéd-modelljét követniük kell az Unión kívüli országoknak is, és az EGSZB-nek fokoznia kell az elv népszerűsítése érdekében tett erőfeszítéseket.

3.14 A szociális dimenzió

3.14.1 A belső piac további fejlődéséhez az európai polgárok hozzájárulása szükséges. A belső piac szociális dimenzióját most a Lisszaboni Szerződésbe beépített Alapjogi Charta is megerősíti. Ennek növelnie kellene a szervezett civil társadalom jelentőségét a belső piac további fejlődésében.

3.14.2 Az EU 2010 utáni stratégiájának egy tisztességesebb és méltányosabb társadalmat kell népszerűsítene azáltal, hogy egy integrált fejlesztési politikával összhangban védi és fejleszti társadalmi modelljét. Minden tagállamnak alkalmazkodnia kell a globalizációhoz és a technológiai változashoz, fokozva a minőséget és a folyamatos tanulás és képzés elérhetőségét. A válságos időszakot arra kellene felhasználni, hogy ösztönözzük a tudásszint emelését, felkészítve így a munkaerőt a jövőre. A munkanélkülieknek lehetőséget kellene biztosítani az átképzésre és az oktatási programokban való részvételre – ideértve a felsőfokú képzést is –, amelyek révén a munkaerőpiacra való visszatérésükkor jobb munkakörülményekre lehet kilátásuk, munkaadóik pedig ösztönzést kaphatnak arra, hogy beruházzanak az új piaci igényekbe, amelyeket várhatóan a közeljövőben megjelenő technológiák generálnak majd. A globalizációs alapot és az Európai Szociális Alapot jobban kellene felhasználni, és hozzá kellene idomítani a belső piac ilyen természetű kihívásaihoz. A válság következményeire való tekintettel sürgősen meg kellene fontolni a kifejezetten a szegénység elleni küzdelmet célzó programok átalakítását.

⁽¹¹⁾ HL C 116., 1999.4.28., 35. o. és HL C 221., 2001.8.7., 20. o.

4. Záró megjegyzések

4.1 A jelenlegi válságos időszakban az EU-nak át kell alakítania a lisszaboni stratégia közép- és hosszú távú intézkedéseit. Rövid távú lépésekkel kell kiegészítenie a strukturális reformok programját, miközben folytatja a jövőbe történő befektetéseket. Ezt elsősorban a K+F-tevékenységbe, az innovációba és az oktatásba történő további beruházásokkal lehet elérni, aktívan ösztönözve az ismeretek szabad átadását a tagállamok között, és támogatva a

cégeket (különösen a kkv-kat) abban, hogy hozzájárulhassanak egy dinamikusabb egységes piacoz. A „zöldebb” gazdaság irányába mutató lépések is nagy jelentőséggel bírnak az új munkahelyek létrehozásának és új technológiák kifejlesztésének eszközeiként, miközben biztosítják az alternatív energiaforrásokat és részt vesznek a környezetvédelmi célkitűzések elérésében. Mindez akkor valósítható meg, ha megerősítjük az európai kormányzást annak érdekében, hogy javuljon az Európai Unió kollektív dimenziója, és elkerüljük az erőfeszítések és a források megkettőződését.

Kelt Brüsszelben, 2010. február 17-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Mario SEPI

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították (az eljárási szabályzat 54. cikkének (3) bekezdése).

1.2. pont, 8., 9. és 10. franciabekezdés

- „Fontos, hogy a szolgáltatási irányelv az egységes piac szellemével és szabályaival tökéletes összhangban valósuljon meg. E téren fontos problémát jelent, hogy egyes, a legutóbbi bővítésben részt vett tagállamokból még mindig nem áramlik szabadon a munkaerő. Eredményes és világos nemzeti végrehajtási rendelkezésekre van szükség a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv megfelelő végrehajtásához és céljainak – a vállalatok közötti tisztességes versenynek, valamint a munkavállalói jogok tiszteletben tartásának és a szociális dömping elkerülésének – eléréséhez.
- Az egységes piac és az EU egyik problémája az, hogy a munkabér és a munkakörülmények tagállamonként és régióként nagymértékben eltérőek, és így versenytényezőnek számítanakvé váltak. A munkaerő-piaci normák ILO-egyezmények alapján történő védelme egyre fontosabbá válik, és az új EU 2020 stratégia részét is kell képeznie.
- Az egységes piacon belüli kereskedelem fokozódása ösztönzi a nagy távolságokra történő, szükségtelen és környezetkárosító áruszállítás növekedéséhez vezet. Ezért az »EU 2020« stratégiához kapcsolódó szállítási politika meghatározásakor figyelembe kell venni a szállítás által ellentmond a környezetvédelmi és a fenntartható fejlődésre gyakorolt hatás különféle vonatkozásait politikára irányuló elvárásoknak.

Indokolás

A „dömping” szót napjainkban általában csak a nemzetközi kereskedelmi jog kontextusában használják arra a jelenségre, amikor egy adott országban székhellyel rendelkező gyártó egy másik országba a hazai piaci árnál olcsóbban, vagy pedig az előállítási költség alatt exportál. A „szociális dömping” kifejezés használata tehát a fenti, a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv kapcsán nem megfelelő, hiszen az általában gazdaságilag kevésbé fejlett tagállamban székhellyel rendelkező, termékeit vagy szolgáltatásait egy másik tagállamban értékesítő vállalat árai nem alacsonyabbak a költségeinél. A „szociális dömping” kifejezésnek az új tagállamokkal szembeni használata sértő, ezért kerülendő.

Az, ha a bérek és munkakörülmények eltéréseit az egységes piacban rejlő problémaként jelöljük meg, ellentmond annak az egyszerű ténynek, hogy a bérek mindig részét képezik a vállalatok közötti versenynek, ami pedig az alapja a szabad piaczgazdaságnak, és ezért kedvező a fogyasztókra nézve. Ami a munkaerő-piaci normák védelmét illeti, pontosítani szükséges, hogy milyen normák védendők. Érvényben vannak a tagállamok többsége által aláírt ILO-egyezmények, amelyek meghatározzák e normákat.

Az egységes piacot okolni a szállítás káros fokozódásáért egyoldalú érvelés. Ugyanígy okolnunk kellene a személyek szabad áramlását a környezetre rótt teher növekedéséért. Figyelembe kell venni a környezeti és fenntartható fejlődési szempontokat az „EU 2020” stratégia meghatározásakor.

A szavazás eredménye:

Mellette: 93

Ellene: 131

Tartózkodott: 8

3.7.1. pont

„A mozgás szabadsága hozzájárult az Európai Unió tagállamai gazdaságának megerősítéséhez, mivel fokozza a versenyt és lehetővé teszi, hogy a fogyasztók nagyobb választékban jussanak hozzá jobb minőségű, olcsóbb termékekhez. Támogatja ezenkívül az EU-n belüli cégeket a harmadik piacokon folytatott versenyben is. Egyes, a legutóbbi bővítésben részt vett tagállamokból még mindig nem áramlik szabadon a munkaerő. Eredményes és világos végrehajtási rendelkezésekre van szükség a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv megfelelő végrehajtásához és céljainak – a vállalatok közötti tisztességes versenynek, valamint a munkavállalói jogok tiszteletben tartásának – eléréséhez. Nyilvánvaló azonban, hogy a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv végrehajtásának szabályai nem egyértelműek, ami miatt a vállalkozások között tisztességtelen verseny alakul ki, a munkavállalói jogokat nem tartják tiszteletben, és szociális dömping jön létre.”

Indokolás

Bár bizonyított, hogy a korlátozásokat feloldó országokban a korlátok megszüntetése miatt nem romlott a munkapiaci helyzet, továbbra is léteznek az egységes piacon belül a szabad mozgást korlátozó akadályok.

A „dömping” szót napjainkban általában csak a nemzetközi kereskedelmi jog kontextusában használják arra a jelenségre, amikor egy adott országban székhellyel rendelkező gyártó egy másik országba a hazai piaci árnál olcsóbban, vagy pedig az előállítási költség alatt exportál. A „szociális dömping” kifejezés használata tehát a fenti, a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelv kapcsán nem megfelelő, hiszen az általában gazdaságilag kevésbé fejlett tagállamban székhellyel rendelkező, termékeit vagy szolgáltatásait egy másik tagállamban értékesítő vállalat árai nem alacsonyabbak a költségeinél. A „szociális dömping” kifejezés használata sértő, ezért kerülendő.

A szavazás eredménye:

A 3.7.1. pontra vonatkozó 5. módosító indítvány össze volt kapcsolva az 1.2. pont 8., 9. és 10. franciabekezdésére vonatkozó 3. módosító indítvánnyal, és az utóbbiról tartott szavazás eredményeként érvényét veszítette.

3.8.1. pont

„Az uniós szabályozások az 1980-as évek óta a termékek, szolgáltatások, a munkaerő és a tőke szabad áramlását helyezik a középpontba. A vállalkozások működését meghatározó szabályozási környezet meghatározó versenyképességük, illetve növekedési és munkahelyteremtési képességük szempontjából. A szabályok tisztességes verseny eredményezhetnek, de ártalmasak is lehetnek a jó üzleti légkörre. A rendelkezések ezért felülvizsgálatra és egyszerűsítésre szorulnak, hogy a cégek gyorsan alkalmazkodhassanak a változásokhoz, fenntartva eközben a piacok tisztességességét és viszonylagos biztonságosságát. Európa piacrendszerének stabilizálása érdekében összehangolt lépésekre van szükség mind a 27 tagállam részvételével. Az EGSZB azt javasolja, hogy a bankok a vállalatfinanszírozásra összpontosítsanak, a pénzügyi piacokon folytatott spekulatív ügyletek bonyolítását pedig hagyják olyanokra, akik erre szakosodtak. Az intézkedéseket gyorsan kell megvalósítani annak biztosítása érdekében, hogy a bankok hatékonyabban koncentráljanak alaptevékenységükre, vagyis arra, hogy a magában a gazdaságban képződött megtakarításokból származó stabil finanszírozási források felhasználásával likviditást biztosítsanak a realgazdaság számára, a kockázatosabb és spekulatív pénzügyi tevékenységeket pedig más, erre specializálódott szereplőkre hagyják.”

Indokolás

A pont első fele nem realiztikus. Milyen intézkedéseket lehet hozni? Ha nem részletezzük, hogy milyenekre gondolunk, akkor jobb nem említeni őket, különben csak zavart és bizonytalanságot okozunk. A jelenlegi probléma egyébként sem a finanszírozási forrásokban rejlik, hanem a realgazdaságba vetett bizalomban.

Meglátásom szerint a vélemény 1.6. pontja teljesen egyértelműen megvilágítja, hogy melyek a jelenlegi pénzügyi problémák, illetve azok megoldásai.

A szavazás eredménye:

Mellette: 82

Ellene: 127

Tartózkodott: 19